

УДК 332.54

М.А. МАЛАШЕВСЬКИЙ, канд. тех. наук, професор

Сумський національний аграрний університет

А.Ю.ПАЛАМАР, канд. тех. наук, доцент

ДВНЗ «Криворізький національний університет»

М.С. МАЛАНЧУК, канд. тех. наук, доцент

Національний університет «Львівська політехніка»

ФОРМУВАННЯ СТАЛОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Формування раціональної системи землеволодінь і землекористувань в Україні значною мірою залежить від змінних соціальних та економічних умов. З набуттям незалежності країна отримала нові форми господарювання землею, відповідною закономірністю стала гостра потреба в просторовому впорядкуванні територій. Із розвитком різних форм господарювання та розпаювання земель просторове розміщення землекористувань, якісний та кількісний склад угідь часто не відповідають вимогам ефективного використання земель. Основні засади регулювання використання земель та сучасна система землеволодінь і землекористувань в Україні сформовані під впливом земельної реформи. Зокрема, прийняття низки нормативно-правових актів поклало початок суттєвих не завжди позитивних змін просторової організації земель та принципів їх використання.

На даний час середній розмір земельних ділянок приватної власності становить близько 2,46 га, державної – 7,47 га, комунальної – 1,08 га [1]. Таким чином, також, змінилися чисельність землевласників та землекористувачів. Близько 45 тис. сільськогосподарських підприємств відповідно до даних Державної служби статистики використовують 21,5 млн угідь. Відповідно до актуальних аналітичних досліджень [2] загалом близько 17 млн. як сільських, так і міських домогосподарств використовують 38,4% сільськогосподарських угідь. При цьому близько 10% сільськогосподарських підприємств використовують площу земель до 5 га. Перерозподіл земель, який мав на меті досягнення рівноправного розвитку різних форм господарювання на землі, формування багатокладної економіки, по факту спричинив суттєві негативні зміни структури землекористування, що є одним із факторів впливу на погіршення стану навколишнього природного середовища та ґрунтів зокрема. Так, лісомеліоративні, агротехнічні, гідромеліоративні заходи, а також заходи із охорони земель в більшості випадків виявилися неадаптованими до нових умов землекористування.

Зауважимо, що за період проведення земельної реформи значна кількість проблем у сфері земельних відносин визнана такою, яка загострилася, а стан земельних ресурсів України оцінено як близький до критичного.

Близько 20 % території України є забрудненими, близько 12 % – підтопленими, близько 57,5 % становлять еродовані землі, зменшується вміст поживних речовин у ґрунтах, а щорічні втрати гумусу становлять 0,65 тонни на 1 гектар. За останні десятиліття в Україні зросли площі солонцюватих та

засолених ґрунтів на 45,3 тис. га, змитих – на 454,8 тис. га, кам'янистих – на 8,3 тис. га.

Іншим важливим питанням є відведення земель під об'єкти, які становлять собою суспіль-ну потребу або суспільну необхідність в межах існуючої забудови. Мова йде про погодження із множиною землевласників перерозподілу земель з метою розміщення об'єктів транспортної інфраструктури, будівництво захисних гідротехнічних споруд, створення міських парків, буді-вництво дошкільних навчальних закладів, майданчиків відпочинку, стадіонів та кладовищ то-що.

Висновки: Прийняття такої кількості законодавчих ініціатив на перший погляд повинно було покращити стан використання земель в Україні. Але насправді по факту спостерігається зовсім інша практична картина, хаотична забудова, необґрунтована зміна цільового призначен-ня, розробка проектів землеустрою без обґрунтованих технічних рішень та інших положень призвели до великої кількості негативних економічних, екологічних та соціальних змін.

Список літератури

1. **Рєпін К.** Земельна реформа: крізь призму минулого і сучасного / К. Рєпін // Землевпорядний вісник. – 2016. – №1. – С.4–8.
2. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року : Закон України від 21.12.2010 № 2818–VI / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 26. – ст.218.